

Een wonderlijk mengsel van lust en last

Alfred van Hall

Een geschiedenis van twee ondernemende families, een landgoed en een verzekeringsbedrijf laat zich niet in één, twee woorden vangen, zeker niet op microniveau. Met deze conclusie sluit auteur Jan van de Wetering zijn onlangs verschenen boek 'Een toekomst waarborgen' af. Het boek is een leesbare verzameling van historische feiten en gebeurtenissen. Dat is op zich al waardevol. De aantrekkelijkheid is bovendien aanzienlijk vergroot door de persoonlijke verhalen van nog levende familieleden en foto's van heden en verleden. In de wereld van de FPG zullen velen zich herkennen in de observaties van auteur en betrokkenen.

De commissaris van de Koning in Overijssel, mevrouw Ank Bijleveld-Schouten, zegt het in haar voorwoord treffend: het boek levert een prachtig en leeswaardig tijdsbeeld op van de ontwikkelingen die de families Van Sonsbeeck en Van Voorst tot Voorst zakelijk, politiek en privé hebben doorgemaakt. De lezer wordt deelgenoot van de geschiedenis van het landgoed Den Alerdinck II in Heino vanaf 1797 en van de Overijsselsche Onderlinge Brandwaarborgmaatschappij van 1809. Aanvankelijk is het één landgoed (1797-1868), na gedeeltelijke verkoop en splitsing krijgt Den Alerdinck II een zelfstandige positie, die in het boek gevolgd wordt tot 2015.

Herinneringen

De beschrijving van wat er met het te beheren land en zijn bewoners gebeurde, levert inkijkjes in twee eeuwen verhalen over vooraanstaande families, die in de regionale maar ook in de landelijke politiek-bestuurlijke wereld hun bijdrage meer dan hebben geleverd. Het waren prominente leden in de relatief kleine wereld van families, die tot het provinciaal- en landsbestuur werden geroepen. Zo was Herman van Sonsbeeck minister van Buitenlandse Zaken (1849-1852). Daarnaast wijs ik bijvoorbeeld op de beschrijving van de voorbeeldige inzet van Roderic baron van Voorst tot Voorst (1917-1988) in de Tweede Wereldoorlog en in Indië. Eigenlijk zouden middelbare scholieren -om een goed beeld te krijgen van twee eeuwen Nederland- deze kroniek moeten lezen. Al was het maar omdat de

Mr. A. van Hall is redactieadviseur van De Landeigenaar

De Pauline's Hoeve op het landgoed vóór en na de sloop van voormalige bedrijfsgebouwen. De sloop vond plaats in het kader van de pilot 'Rood-voor-Groen op bestaande landgoederen'.

luchtige toon, de foto's en de in kleine kaders opgenomen 'faits divers' je ongemerkt binnen voeren in een aantrekkelijke wereld. Waarin tegenover majeure lasten om het bezit door de tijd te dragen, zeker ook lusten staan waarvan de familieleden ruim mogen genieten. Onuitwisbare herinneringen, die de auteur met gevoel voor de juiste verhoudingen subtiel beschrijft.

Poëzie

In een interview met de broers Godfried en Seger van Voorst (Stentor 2013) wordt klare dichterlijke wijn geschonken bij de beschrijving van het door hen beheerde landgoed. 'Wuivende halmen, goudgeel graan -vrijwel géén mais- en meidoornhagen, lange lanen, veel bosvakken op rabatten, een uitgestrekte waterplas, lisdodden, libellen. Een 'mooie verdeling' tussen bos, landbouw en open natuur. Een oude, bijna

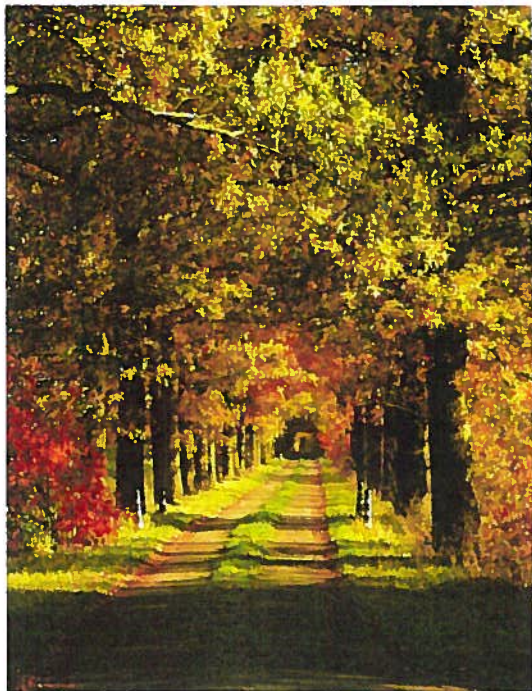
Foto's: Provenant: familie van Voorst tot Voorst

vier kilometer lange zeewaterwerende dijk, een rijke flora en fauna met mezen, mussen, geelgorzen, bonte en zwarte spechten, kerk- en ransuilen en vooral rust: dat is landgoed Den Alerdinck II.'

Vroegere familie schraagt de route naar morgen

Het aardige van het boek is, dat auteur Van de Wetering door zijn aanpak vele landgoedbeheerders zal aanspreken. Juist de particuliere eigenaren, die slechts één ding voor ogen staat, namelijk hoe draag ik het bezit zo goed mogelijk over aan de volgende generatie,

zullen zich vaak herkennen in de ervaringen van de familie Van Voorst. Dat verbreedt de kring van belanghebbenden bij dit historisch geslaagde en buitengewoon actuele boek. Het 'wat was' - dus waar je vandaan komt- wordt drager voor waar je naar toe gaat. Vroegere familie schraagt de route naar morgen.

Hogeweg, onderdeel van de zeewaterkerende dijk rond Den Alerdinck

Vroege betrokkenheid

In dat licht is het een verstandige daad van vader Roderic om zijn zoons Godfried en Seger al op jonge leeftijd te betrekken bij het beheer van het landgoed. Ze waarden die houding. Seger: "De klassieke houding van landgoedeigenaren was, ook ten opzichte van hun kinderen: 'Bemoei je er niet mee, ik ben de baas en niemand anders.' Vaders waren alleenheersers over hun landgoed, totdat ze er bij neervielen. Onze vader was een uitzondering op die regel".

Ook het huidig beheer staat in het teken van behoud én ontwikkeling. Godfried: "Veel landgoederen hebben een consoliderend beleid, waarbij een rentmeester op de zaak past. Den Alerdinck II daarentegen is constant in ontwikkeling, toekomstgericht ook. We houden de commercie buiten de deur". De broers zorgen voor een zoveel mogelijk constante inkomstenstroom, bestaande uit pacht (landbouw), erfpacht (boerderijen) en een klein stukje houtverkoop.

Extra informatie

Van de Wetering is erin geslaagd het basisverhaal vast te houden, maar

schroomt niet om door kleine 'stepping stones' de lezer bij de les te houden, beter gezegd: mee te blijven nemen in de bijzondere wereld van de landgoederen. Hij doceert af en toe, wat een verrijking van het boek oplevert. Zo definieert hij het begrip 'landgoed': een tot visuele eenheid samengevoegd grootgrondbezit, bestaande uit landbouwgrond of bossen (of beide), die de eigenaar inkomsten moeten opleveren. Meestal met een kasteel of landhuis erop. Een buitenplaats is veel kleiner en heeft als hoofd functie wonen buiten de stad, op het platteland, voor de rust daar.

Ook is er bijvoorbeeld korte informatie over tuinaanleg, over de wandelende schrijver Jacob van Lennep (1823), over de mestbaas en de karrelieden en er is uitgebreide (historische) financiële verslaglegging, die op zich een bron vormt voor meer expliciet inzicht in zakelijke inkomsten en uitgaven (bijvoorbeeld pachtinkomsten) en privé-uitgaven.

Voorts wordt gewag gemaakt van een geschrift van Ter Pelkwijk, lid van Ge-deputeerde Staten, geheten 'Overijssels Watersnood' in 1825. Een zeer bedreigende situatie voor de inwoners van het gebied. De Zuiderzee was onstuimig en beukte landinwaarts op de dijken. Bernardus Josephus van Sonsbeeck liet in 1829 een hoge dijk aanleggen ter bescherming van zijn landgoed. Eigenlijk een inpoldering. Een bijzonder particulier initiatief.

*Juist in continuïteit
en planmatig beheer
ligt de sleutel tot succes,
blijkt steeds opnieuw*

Het zal geen verwondering wekken, dat ook de Van Voorsten zeer betrokken waren bij de waterschapszorg. Roderic van Voorst, zijn vader en grootvader maakten deel uit van het waterschapsbestuur van Waterschap Salland. Roderic zelfs van 1953-1982!

Vogelvlucht

Ik doe de auteur en betrokkenen geen recht met deze fragmentarische observaties van een veelkleurig boek. Mij gaat het erom een heenvijzer te zijn naar een document in de tijd, waarvan velen naar mijn oordeel kennis zouden moeten nemen. Het zij mij vergeven, dat ik de historie van De Onderlinge niet belicht (in 1964 opgegaan in Nedlloyd) en ook de families te weinig recht doe in hun belevenissen en veelzijdigheid. In die zin is deze beknopte boek-

aankondiging een vogelvlucht boven een interessant deel van het Sallandse landschap, waarop twee families twee eeuwen hun stempel hebben gedrukt. Tot lering en vermaak vermoed ik, bevat het boek een aantal uitdagende beschouwingen van de huidige beheerders-eigenaren Van Voorst, die louter lust tot verder lezen geven. Ze passen binnen de tijdgeest om zich vanuit het landgoedbelang assertief op te stellen in een snel veranderende wereld, waarin de waan van de dag het zicht op langere tijdlijnen danig kan bemoeilijken. En juist in continuïteit en planmatig beheer ligt de sleutel tot succes, blijkt steeds opnieuw.

Doorgeven landgoed erenzaak

De titel 'Een toekomst waarborgen' is terecht gekozen. Het is de rode draad, vervlochten met uiteenlopende verhalen en boeiende historie. De auteur heeft ijverig vele bronnen geraadpleegd en in een verfrissende stijl de lezer aan zich gebonden. Naast de tekst zijn er prachtige kleurenfoto's en illustraties. Ik hoop dat velen zich willen spiegelen aan dit ook voor de praktijk leerzame boek. Gezien de lange lijst van eminente personen in redactie en comité van aanbeveling, kan het boek rekenen op een stevig draagvlak.

Laat de lezer hun stokje overnemen, is mijn advies!

Een toekomst waarborgen
Twee ondernemende families, een landgoed en een verzekeringsbedrijf in Overijssel (1797-2015)
JAN VAN DE WETERING

Een toekomst waarborgen: twee ondernemende families, een landgoed en een verzekeringsbedrijf in Overijssel (1797-2015), Jan van de Wetering, juni 2015, 256 pag.
Uitgever: BV Landgoed Den Alerdinck II, Laag Zuthem
Prijs € 29,95
ISBN: 9789462620438